

# Beleggen: Zint eer ge begint



## **Drs. Peter D. Eenshuistra**

Al een relatief lange periode levert sparen niet veel op. De rente is bijzonder laag en houdt nauwelijks nog gelijke tred met de inflatie. Per saldo behoudt het gespaarde geld min of meer zijn waarde, maar een "beloning" is er nauwelijks of niet.

Deze situatie roept dikwijls de vraag op of sparen nog wel zin heeft of dat het beter is om te gaan beleggen. In dit artikel wordt getracht enige oriëntatie op deze vraag te krijgen, om tot een weloverwogen besluit te komen wat wijsheid is in de huidige omstandigheden.

### **Sparen of beleggen**

De huidige spaarrentes op een gewone spaarrekening leveren om en nabij een half procent rente of minder. Voorshands ziet het er nog niet naar uit dat hierin positieve verandering optreedt. Alhoewel de rente voor de lange termijn vertoont een lichte stijging en zou ook weleens een nieuwe trend kunnen betekenen. Dit zie ik nog niet op korte termijn voor spaarrentes gebeuren. Hooguit kan het een indicatie zijn dat de spaarrente niet veel verder zal dalen dan tot de huidige niveaus.

Houden we rekening met de actuele stand van de inflatie (over oktober, 0,28 pct.) dan kunnen we concluderen dat spaargeld op dit moment nog waarde vast is. Geldt dit laatste ook voor beleggingen? Dat is vooraf niet met zekerheid te zeggen. De opbrengst van beleggen is onzeker en neemt in onzekerheid toe naarmate men meer risico neemt.

Afhankelijk van de omstandigheden kan het toch aantrekkelijk zijn om te beleggen, maar dan moet wel rekening worden gehouden met tenminste de volgende aandachtspunten.

### **Aandachtspunten bij de afweging wel/niet beleggen**

Ik laat in het kort negen aspecten de revue passeren die behulpzaam kunnen zijn bij het besluit om wel of niet te gaan beleggen:

- a. beleggingshorizon;
- b. rendementsdoelstelling;
- c. verantwoord/duurzaam beleggen;
- d. risico-houding;
- e. kosten;
- f. deskundigheid en onafhankelijkheid;
- g. waar/bij wie beleggen oftewel het beleggingsproces;
- h. rapportages en transparantie;
- i. beleggingsstatuut.

#### *a. Beleggingshorizon*

Onder de beleggingshorizon wordt verstaan de periode, de tijdsduur, waarover het te beleggen vermogen niet beschikbaar hoeft te zijn voor bestedingen. Bij beleggen moet de vraag beantwoord worden: op welke termijn heb je je geld weer nodig. Hoe korter de horizon des te sterker ontraad ik om te gaan beleggen. Een minimale termijn is moeilijk te geven maar 5 a 10 jaar is een aanvaardbaar vertrekpunt. Kortere dan vijf jaar, dan zijn spaartermijndeposito's een beter instrument. Als algemeen criterium bij beleggen geldt: hoe korter de horizon des te meer risico, hoe langer de horizon des groter de kans op een aantrekkelijk rendement.

#### *b. Rendementsdoelstelling*

Met betrekking tot de rendementsdoelstelling moet allereerst de vraag beantwoord worden: welk rendement wordt er nagestreefd. Gaat het om vermogensgroei, of gaat het om direct rendement in de vorm van dividend, of een combinatie van beide. En ook hier geldt dat de termijn waarop de doelstelling moet worden behaald van groot belang is.

#### *c. Verantwoord/duurzaam beleggen*

Als er besloten wordt om te gaan beleggen, dan doet zich uiteraard de vraag voor: waarin gaan we beleggen - en wellicht nog belangrijker: waarin mag niet worden belegd. Dit is het vraagstuk van duurzaam beleggen. Er zal moeten worden nagedacht over zaken als uitsluitingen, denk aan wapenindustrie, kinderarbeid, milieuvervuiling, alcohol, etc. De rij is gemakkelijker langer te maken, maar of ook alles volledig uit te sluiten valt is een lastiger te beantwoorden vraag. Ook kan worden gekozen voor een benadering waarin besloten wordt om juist in bepaalde categorieën te beleggen die maatschappelijk verantwoord beleggen bevorderen. Van belang is dat er duidelijk beleid wordt gemaakt inzake de condities waaronder mag worden belegd.

#### *d. Risicohouding*

Zoals reeds opgemerkt, het te behalen rendement is mede afhankelijk van het risico dat wordt genomen bij het samenstellen van de beleggingsportefeuille. En de keuze over het risicoprofiel wordt in de eerste plaats bepaald door de gevolgen die er zijn als bijvoorbeeld een (groot) deel van het te beleggen vermogen verloren gaat door onvoorziene beursomstandigheden. Met andere woorden: bij de beslissing om wel of niet te beleggen is de risicohouding van het college van kerkrentmeesters een verantwoordelijkheid waaraan een essentieel belang moet worden toegekend.

#### *e. Kosten*

Beleggen is niet gratis, er zijn altijd kosten aan verbonden. De hoogte van de kosten zijn mede afhankelijk van de complexiteit van de beleggingsportefeuille. Zie er op toe dat de kosten, zowel de directe als de indirecte kosten zichtbaar worden gemaakt door de vermogensbeheerder (dat kan ook uw bank zijn) en

draag er zorg voor dat er transparant wordt gerapporteerd over de kosten. Afhankelijk van de omvang het te beleggen vermogen kunnen dikwijls afspraken worden gemaakt over de kosten/fee. Enige onderhandelingsruimte kom ik de praktijk zeker tegen.

Bij de beoordeling van het rendement van de beleggingen moet rekening worden gehouden met de betaalde kosten, oftewel: alleen het nettorendement doet er toe. Wat is het rendement na aftrek van de kosten, dat is de werkelijk opbrengst van het belegde vermogen. Ook dit is een afweging die moet worden gemaakt bij de keuze tussen wel of niet beleggen of toch gewoon sparen!

#### *f. Deskundigheid en onafhankelijkheid*

Het verdient aanbeveling om bij de afweging over wel/niet beleggen de vraag te stellen: zijn wij als college van kerkrentmeesters voldoende deskundig om te kunnen beleggen c.q. het beleggingsproces te kunnen beoordelen en kritisch te volgen. Het college moet er in voorzien dat er voldoende deskundigheid is. Dat kan doordat hierin is voorzien bij de samenstelling van het college of door zich te laten bijstaan door een onafhankelijke deskundige. Om een vermogensbeheerder te kunnen beoordelen en te houden aan de gemaakte afspraken ten aanzien van het beleggingsproces moet er inzicht zijn in het professionele proces van de betreffende vermogensbeheerder.

#### *g. Waarbij wie beleggen*

Het aanbod van vermogensbeheerders is talrijk. Dit vraagt om een zorgvuldige inrichting van het selectieproces. Er is meer dan de plaatselijke bank, waarmee niet gezegd is dat deze zich niet zou kunnen kwalificeren, maar draag tenminste zorg voor een vergelijking van meerdere partijen.

Aandachtspunten bij het selectieproces zijn;

- is er erkenning/goedkeuring AFM;
- is onafhankelijkheid gewaarborgd;
- is er meerjarige ervaring;
- vraag referenties op;



## De orgelbank



De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden.

Momenteel zijn 7 instrumenten in de orgelbank opgenomen. Deze orgels kunt u raadplegen op onze website [kerkmarkt.nl](http://kerkmarkt.nl) in de rubriek orgelbank.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met: Centraal Bureau VKB Tel. (078) 639 36 63, e-mail [n.dejong@kerkrentmeester.nl](mailto:n.dejong@kerkrentmeester.nl)

- zijn er vergelijkbare klanten met vergelijkbare doelstellingen;
- is het af te sluiten contract transparant;
- is de exit bepaling goed geregeld;
- hoe zit het met de aansprakelijkheid.

#### *h. Rapportage*

Er moet sprake zijn van regelmatige rapportage, vastgelegd in het af te sluiten contract met de vermogensbeheerder. Deze rapportage moet periodiek zijn, bijvoorbeeld, per kwartaal en uiteraard op jaarbasis. De rapportage moet transparant en goed leesbaar zijn. En de rapportage moet tenminste bevatten:

- de samenstelling van de portefeuille en de hierin aangebrachte mutaties;
- de resultaten en de samenstelling van de resultaten;
- kosten;
- risico;
- zichtbaar moet zijn dat er belegd is binnen het gegeven mandaat.

#### *i. Beleggingsstatuut*

Het verdient aanbeveling - naar mijn inziens is het zelfs noodzakelijk - om het beleggingsbeleid vast te leggen in een beleggingsstatuut. In het beleggingsstatuut komen alle hiervoor besproken aandachtspunten aan de orde en worden de afspraken vastgelegd.

Hiermee legt het college vast onder welke voorwaarden er belegd wordt. Het beleggingsstatuut is het verantwoordingsdocument en geeft de gemeente inzicht in het beleid. In mijn optiek behoort het beleggings-

statuut te worden vastgesteld door de Algemene Kerkenraad.

### **Zorgvuldig proces**

Uit het voorgaande blijkt dat de afweging om te gaan beleggen of te (blijven) sparen een zorgvuldig proces verlangt. Zint eer ge begint. Onder de huidige omstandigheden behoudt het gespaarde vermogen zijn waarde. Bij beleggen bestaat er de mogelijkheid om met in achtneming van een lange termijn en verantwoorde risico's een aantrekkelijk rendement te behalen bij een professionele vermogensbeheerder. Mijn advies is: neem tenminste de aandachtspunten a t/m i hierbij in acht.

*De heer Eenshuistra is oud-directeur van Pensioenfonds Predikanten en is thans adviseur en bestuurder/toezichthouder in onder meer de pensioensector.*

### **Koninklijke onderscheiding**

Op 18 november 2016 kreeg de heer Jelke Hamersma uit Stedum de koninklijke onderscheiding uitgereikt die behoort tot zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. De heer Hamersma kreeg die onderscheiding voor zijn muzikale activiteiten, waaronder die van hoofdorganist van de Dorpskerk in Haren-Onnen en de Nicolaikerk te Appingedam. Van harte geluk gewenst.